

Syntesesenter for klima-, natur- og miljøforskning må på plass!

Forskning er nødvendig for å løse samfunnsutfordringer knyttet til klima, natur og miljø. Hvert år produseres det en mengde vitenskapelige artikler fra forskning i Norge og internasjonalt med midler fra forskningsråd, EU, forvaltning og andre.

Samfunnet har behov for at relevant vitenskapelig kunnskap blir sammenfattet og presentert på en måte som er forståelig og lett tilgjengelig. De har også behov for å vite om forskningen på et område er solid, og hvor faglig sikre forskerne er på denne kunnskapen. Dette krever at noen gjør systematisk sammenstilling, framstilling og formidling av forskningsresultater.

Klima- og miljødepartementet har pekt på behovet for god formidling av forskning til samfunnet i sin kunnskapsstrategi for 2017-2020. FNs bærekraftsmål krever en integrert oppfølging. Sammenstilling av klima- og miljøkunnskap er nødvendig for å løse felles utfordringer for å nå målene. Dette vil også være sentralt i oppfølgingen av globale klima- og miljøavtaler, der det er behov for at tiltak og virkemidler sees i sammenheng.

Et senter som kan sammenstille og presentere vitenskapelig kunnskap for ulike målgrupper, finnes ikke på klima- og miljøområdet i dag. Derfor trengs det et syntesesenter for miljø i Norge.

Formål

Fremme kunnskap innen klima, natur og miljø gjennom sammenstilling, framstilling og formidling av relevant forskning på disse temaene nasjonalt og internasjonalt.

Aktuelle deltakere

Et nytt syntesesenter for miljøforskning bør legges til ett eller flere miljøinstitutter. Det vil være naturlig at Norsk institutt for naturforskning (NINA), Norsk institutt for vannforskning (NIVA), Norsk institutt for luftforskning (NILU), Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU) og CICERO inngår i et samarbeid om et slikt syntesesenter.

Et syntesesenter vil kunne styrke miljøinstituttene involvering i FNs Klimapanel og Naturpanelet (IPBES), både for å bidra med egen kunnskap internasjonalt og for å bringe internasjonal kunnskap til nasjonalt nivå. CICERO har allerede en funksjon knyttet til formidling av klimaforskning, herunder resultater fra FNs klimapanel (IPCC), og et syntesesenter vil kunne formidle miljøforskning og resultater fra Naturpanelet (IPBES) på samme måte.

Aktuell organisering

Forpliktende samarbeid mellom de nevnte instituttene i et senter.

Temaer som bør inngå

- **Kunnskap om økologisk tilstand:** 1) Biologisk mangfold 2) Økologisk funksjon 3) Landskapsøkologiske sammenhenger og grønn infrastruktur 4) Primærproduksjon 5) Viktige arter og naturtyper 6) Biomasse i trofiske nivåer 7) Abiotiske faktorer 8) Naturgoder
- **Kunnskap om ulike typer påvirkninger i ulike økosystemer, inkludert samlet belastning:** 1) Klimaeffekter, drivere, temperaturendring og endret meteorologi 2) Arealbruk og fragmentering 3) By, helse og velvære 4) Forurensning og forsøpling (inkl. plast) 5) Miljøgifter og nye kjemikalietrusler 6) Transportmekanismer i luft, vann og jord for uønskete stoffer 7) Fremmede organismer 8) Høsting 9) Miljøkriminalitet
- **Samkjøring av ulike typer kunnskapssystemer** mht begrepsapparat, systematikk osv.
- **Ulike typer næringers påvirkning og bruk av natur:** 1) Reiseliv og kulturarv 2) Energi og olje 3) Fiskeri og havbruk 4) Jord- og skogbruk 5) Annen landbasert industri 6) Samferdsel
- **Kunnskap om tiltak og virkemidler på klima- og miljøområdet:** 1) Effektivitet av tiltak og virkemidler 2) Miljømessige sideeffekter 3) Samfunnsmessige og sosioøkonomiske effekter 4) Effekter og virkemidler på kulturarven 5) Synergier og avveininger

Finansieringsbehov

- Det finnes ulike alternativer for finansiering:
 1. Klima og miljødepartementet gir årlige midler til syntesesenter som nasjonale oppgaver til ett eller flere miljøinstitutter, sammen med henvisning til mandat, rapporteringskrav og med prioriteringer for det kommende år. Dersom det bevilges midler til oppstart allerede i STB 2019, vil syntesesenteret være oppe å gå allerede fra 2019. Dette muliggjør leveranser allerede i 2019 med tanke på CBD-møtet i Beijing 2020.
 2. Norges Forskningsråd etablerer en egen finansieringsordning for å sikre produksjon av kunnskapssynteser innen miljø. Enten som resultat av egne friske midler fra ett eller flere departementer eller ved at det settes av noen midler fra hvert av de relevante forskningsprogrammene til dette. Av et totalbudsjett på over 9 mrd. kroner til NFR, er det ikke urimelig at en liten andel går til å gjøre den samlede kunnskapen kjent og lett tilgjengelig for forvaltning, politikere og allmennhet. Ved denne løsningen vil etableringen tidligst kunne være på plass i andre halvdel av 2019.
- Behov: 15-20 millioner kroner per år.

Arbeidsmetoder og mandat

- Syntesesenteret bør ha et tydelig mandat for hva slags kunnskapssynteser som skal produseres, hvilke metoder for synteser som skal legges til grunn, og hvordan resultater skal formidles. FN's Klimapanel (IPCC) og Naturpanelet (IPBES) sine prosedyreregler bør være naturlig rettesnor.
- Gjennom årlige tildelingsbrev kan det gis prioriteringer for hvilke temaer det skal prioriteres å igangsettes synteser for det kommende år.

Norunn S. Myklebust
Adm. dir. NINA

Greta Bentzen
Adm. dir. NIVA

Kari Nygaard
Adm. dir. NILU

Kristin Bakken
Adm. dir. NIKU

Kristin Halvorsen
Adm. dir. CICERO